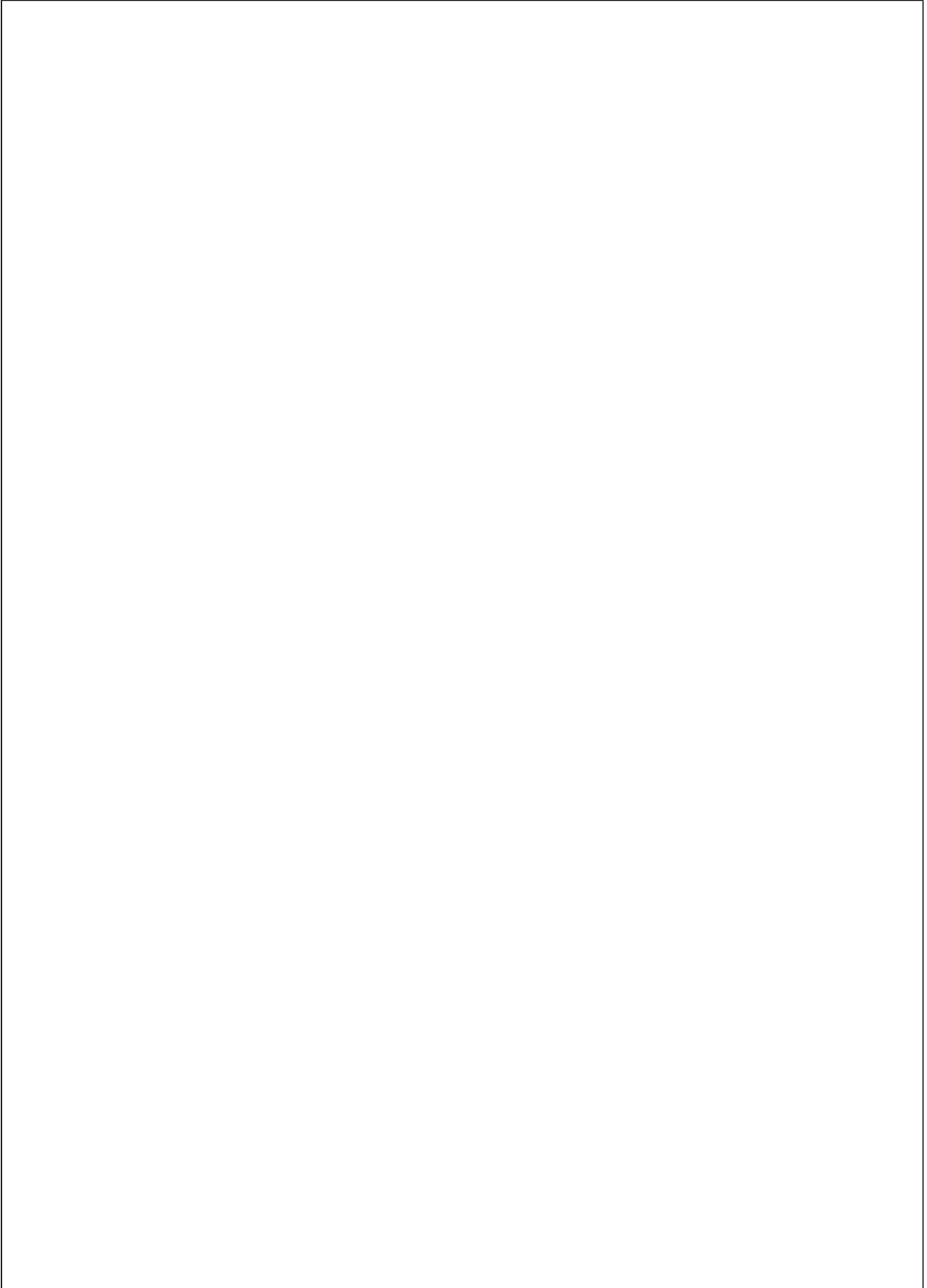

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/215862,Ewakuacja-Armii-Polskiej-pod-dowodztwem-gen-Wladyslawa-Andersa-ze-Zwiazku-Sowiec.html>
01.03.2026, 01:31

Ewakuacja Armii Polskiej pod dowództwem gen. Władysława Andersa ze Związku Sowieckiego

24 marca 1942 r. rozpoczęła się ewakuacja Armii Polskiej pod dowództwem gen. Władysława Andersa ze Związku Sowieckiego. Do 5 kwietnia 1942. z terenu ZSRS do Iranu wyjechało 33 000 żołnierzy i 11 000 osób cywilnych.

24.03

[Iran Władysław Anders ZSRS](#)

Wyjazd został uzgodniony 18 marca podczas spotkania gen. Władysława Andersa z Józefem Stalinem. Oficjalnie ZSRS nie był w stanie zapewnić polskim oddziałom wystarczającej ilości żywności. W marcu 1942 r. 70 000 polskich żołnierzy otrzymywało tylko 26 000 racji żywnościowych, z których korzystała również polska ludność cywilna skupiona wokół ośrodków tworzenia Wojska Polskiego na Wschodzie. Polskie dowództwo znajdowało się również pod presją Sowietów. Ci drudzy żądali, aby polskie dywizje (które jeszcze nie zakończyły formowania) skierowano do walki.

W pierwszej turze ewakuacji do wyjazdu przygotowano żołnierzy, dla których Związek Sowiecki nie mógł dostarczyć żywności. W związku z tym oddziały wyjeżdżające na Bliski Wschód miały być doformowane do pełnych stanów osobowych, wyposażone i uzbrojone przez Brytyjczyków.

W Związku Sowieckim pozostało jeszcze ok. 40 000 żołnierzy oraz nieokreślona ilość cywilów. Liczby te zmieniały się z dnia na dzień, do ośrodków formowania polskich oddziałów ciągle napływali nowi ochotnicy oraz kobiety i dzieci. Kolejną turę ewakuacji rozpoczęto 19 sierpnia 1942 r. Do 31 sierpnia z ZSRS opuściło 45 000 żołnierzy oraz 25 000 cywilów. Następnie do listopada 1942 r. na Bliski Wschód wyjechało kolejne 2 500 osób, w tym 700 żołnierzy. Łącznie z „nieludzkiej ziemi” udało się wydostać ok. 115 000 osób. Jednak tysiące Polaków nie miało tego szczęścia, zmarli w wyniku niedożywienia i chorób w miejscach formowania polskich oddziałów. Liczbę osób zmarłych szacuje się na 10 000 żołnierzy i cywilów.

Dowiedz się więcej:

- [Projekt: Szlaki Nadziei. Odyseja wolności](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Władysław Anders, ZSRS

Artykuł